

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Keski-Pohjanmaan liiton toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2025–2027

Maakuntahallitus 16.9.2024
Maakuntavaltuusto 2.12.2024

SISÄLLYSLUETTELO

1	MISSIO, ARVOT JA STRATEGISET TAVOITTEET SUUNNITTELUKAUDELLE 2025 - 2027	3
1.1	STRATEGINEN VISIO, MISSIO, ARVOT JA TOIMINTAA OHJAAVAT PERIAATTEET	3
1.2	TALOUDEEN KEHITYS JA NÄKYMÄ TULEVAISUUTEEN	4
1.3	STRATEGISET TAVOITTEET SUUNNITTELUKAUDELLE 2025–2027	6
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖ, AVAINTEHTÄVÄT JA RESURSSIT	9
2.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	9
2.2	KESKI-POHJANMAAN LIITON AVAINTEHTÄVÄT, MITTARIT JA TAVOITEARVOT	9
2.3	HENKILÖSTÖRESURSSIT	14
2.4	TALOUDELLISET RESURSSIT	14
3	KEHITTÄMINEN JA PARANTAMINEN	15
3.1	MAAKUNNAN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	15
3.2	KESKI-POHJANMAAN LIITON TOIMINNAN PARANTAMINEN	16
4	TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2025–2027	18
4.1	YLEISPERUSTELUT	18
4.2	TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	18
4.3	KESKI-POHJANMAAN LIITON TALOUSARVIO VUODELLE 2025	19
4.3.1	<i>Talousarvio</i>	19
4.3.2	<i>Luottamushenkilöhallinto</i>	19
4.3.3	<i>Toimintatuotot</i>	20
4.3.4	<i>Toimintakulut</i>	21
4.3.5	<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	21
4.3.6	<i>Liiton omat hankkeet</i>	21
4.3.7	<i>Tuloslaskelmaosa</i>	21
5	TULOSALUEIDEN TOIMINTA	25
5.1	ALUEKEHITYKSEN SUUNNITTELU JA OHJAUS	25
5.2	ALUEKEHITTÄMINEN JA RAKENNERAHASTO-OHJELMAN TOIMEENPANO	25
5.3	ALUESUUNNITTELU, MAAKUNTAKAAVOITUS JA MERIALUESUUNNITTELU	26
5.4	KANSAINVÄLISYYS JA EU-EDUNVALVONTA	27
5.5	KULTTUURI JA OSALLISUUS	27
5.6	EDUNVALVONTA JA SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ	28
5.7	VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN	29
5.8	ENNAKOINTI- JA TILASTOTEHTÄVÄT	29
5.9	ERITYISET KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	30
6	KONSERNIYHTIÖT	31

1 MISSIO, ARVOT JA STRATEGISET TAVOITTEET SUUNNITTELUKAUDELLE 2025 - 2027

1.1 Strateginen visio, missio, arvot ja toimintaa ohjaavat periaatteet

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys perustuu kestävän kasvun, hyvän työllisyyden, hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden edellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen.

Voimassa olevat Keski-Pohjanmaan maakuntastrategia 2040 ja maakuntaohjelma 2022–2025 linjaavat tärkeimmät maakunnalliset kehittämistoimet neljän vuoden toimintakaudelle. Vuosi 2025 on maakuntaohjelma 2022-2025 viimeinen toimeenpanon vuosi.

Maakuntaohjelma on rakennettu yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa verkostotyöskentelyn avulla. Tuloksena on vahva ja eteenpäin suuntaava strategia sekä ohjelma, joissa visiona ja päätavoitteena on *hyvinvoiva kestävä kasvun maakunta*. Maakunnallisia kehittämistoimenpiteitä toteutetaan kolmen kehittämispainotuksen kautta: *osaaminen, kilpailukyky ja saavutettavuus*. Läpileikkaavina kehittämistavoitteina ovat vahva maaseutu, ilmasto ja ympäristö, hyvinvointi ja yhteisöllisyys, veto- ja pitovoima sekä kansainvälisyys. Läpileikkaavat kehittämistavoitteet mahdollistavat maakuntastrategian ja -ohjelman tavoitteiden ja kokonaisvision toteuttamisen jokaisessa kolmessa kehittämispainotuksessa.

Syksyllä 2024 käynnistettävää *Keski-Pohjanmaa 2050 - menestyvä kasvun maakunta* -strategiaprosessia jatketaan vuoden 2025 aikana tuottaen maakuntaohjelma ja maakunnan kehittämistoimet aikajaksolle 2026-2029. Samassa yhteydessä käynnistetään keskeisimpien osastrategioiden, kuten alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, maakunnan älykkään erikoistumisen ja kasvuohjelman 2026-2027 valmistelu. Maakuntaohjelma 2026-2029 ohjaa liiton toiminnan suunnittelua vuosina 2026-2027.

Keski-Pohjanmaan maakunnan hyvinvointi ja kasvu perustuvat vahvaan yhteistyön perinteeseen maakunnassa sekä tiiviiseen yhteistyöhön naapurimaakuntien ja valtiotoimijoiden kanssa. Yhdessä tekemisen meininki, vahva yhteisöllisyys ja toisista huolehtiminen sekä vetovoimaisen työn, elinkeinojen ja toimintaympäristön kehittyminen alueella ohjaavat maakunnan elinvoiman kehittämistä. Keskipohjalainen identiteetti, rikas kulttuuriperinne ja runsas kulttuuri- ja taidetarjonta kokoavat ihmiset ja yhteisöt yhteisten tavoitteiden taakse.

Keski-Pohjanmaan maakunnan elinvoimaisuus on vahvasti riippuvainen koko alueen vetovoimasta ja pitovoimasta. Kasvua ja elinvoimaa maakuntaan luovat uudistumiskykyinen, innovatiivinen ja vetovoimainen osaaminen sekä kilpailukykyinen, monipuolinen ja kansainvälinen elinkeino- ja yritystoiminta, vahvana veturina keskuskaupunki Kokkola ja sen alueelle sijoittunut suurteollisuus. Meneillään oleva energiamurros, suurinvestoinnit, maakunnassa toimivat pienet ja keskisuuret yritykset sekä koko maakunnan elinvoimainen maatalous luovat vahvan perustan maakunnan elinvoimaisuuden

vahvistumiselle vuoteen 2030 mennessä. Vihreän siirtymän edistäminen ja siinä profiloituminen on koko maakunnan tavoite. Suurinvestoinnit on kyettävä jalkauttamaan maakuntaan vahvalla rajat ylittävällä yhteistyöllä ja yhteiseen tavoitteeseen sitoutuen.

Keski-Pohjanmaan maakunnallinen kasvu nojaa hyvinvoivan elinympäristön, vahvan yhteisöllisyyden sekä vetovoimaisen ja kulttuuriperinteiltään rikkaan alueen kehittämiseen. Myös maakunnan energiamurroksen ja vientiteollisuuden merkitys maakunnan kasvun ja menestyksen moottoreina ovat oleellisia. Maakunnan pienten ja keskisuurten yritysten sekä teollisuuden menestyminen ja näkyvissä olevat suurinvestoinnit tuottavat alueelle työpaikkoja ja elinvoimaa, jotka tulee kyetä kanavoimaan alueen asukkaiden hyväksi monipuolisten palveluiden kautta.

Maakunnan uusia tunnistettuja ja elinvoimaa kasvattavia menestystekijöitä ovat puhtaan siirtymän ja energiamurroksen hankkeet, jotka kiihdyttävät maakunnan aluetaloutta ja luovat poikkeuksellisen kasvun mahdollisuudet koko maakuntaan.

1.2 Talouden kehitys ja näkymä tulevaisuuteen

Maailmantalouden näkymät ovat vuonna 2024 kohentuneet huolimatta levottomuudesta rahoitusmarkkinoilla. Maailmankauppa on toipumassa, ja Suomen vienti lähtökohtaisesti kasvaa sen myötä. Kasvua tukee Suomen hyvä kustannuskilpailukyky. Vuonna 2025 kasvun odotetaan nopeutuvan erityisesti Suomen tärkeillä vientimarkkinoilla Euroopassa.

Suomen talous kasvoi hieman vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä, ja loppuvuotta kohden kasvu odotetaan edelleen vahvistuvan. Vuoden 2024 aikana bruttokansantuote (bkt) ei kuitenkaan vuositasolla kasva. Vuonna 2025 bkt:n arvioidaan kasvavan 1,6 prosenttia ja vuonna 2026 1,5 prosenttia.

Julkisen talouden tila aiheuttaa edelleen huolta. Vuonna 2025 Suomen talouden kasvun odotetaan kiihtyvän, vaikka välttämättömät toimet julkisen talouden alijäämän pienentämiseksi hillitsevätkin kysynnän kasvua. Vaikka paljon on kiinni suhdanteen käännteestä, on myös varmistettava, että tehdyt päätökset ja kuntien sekä muun paikallishallinnon omat suunnitelmat menojen kasvun hillitsemiseksi toteutuvat ja vahvistavat julkista taloutta.

Suomen kustannuskilpailukyky on pysynyt varsin hyvänä, mikä tukee Suomen vientiä, kun kysyntä markkinoilla virkoo. Yksityisen kulutuksen kasvu vahvistuu, kun inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tulojen kasvu parantavat kotitalouksien ostovoimaa. Vuonna 2025 yksityisen kulutuksen odotetaan kasvavan nopeasti, kun korot laskevat, työllisyystilanne paranee ja kuluttajien luottamus talouteen kohenee. Odotettavissa myös on, että investoinnit piristyvät vuonna 2025, kun rakentaminen toipuu jyrkästä laskusta ja energiasiirtymään sekä turvallisuuteen liittyvät investoinnit lähtevät liikkeelle.

Teollisuustuotannossa tapahtuneen myöskin käänteeseen kasvuun vuonna 2025 ja rakennusalaakin elpyy hitaasti. Koko talouden arvonlisäys ennustetaan kasvavan noin 1,5 prosenttia vuosina 2025-2026. Vuonna 2025 teollisuus kasvaa lähes prosentin, palveluajat pääsevät noin kahden prosentin kasvuun, ja rakentaminen yltää 2,5 prosenttiin.

Työllisyys heikkenee vielä vuonna 2024, mutta kääntyy uudelleen kasvuun vuonna 2025, kun talous toipuu ja hallituksen työllisyystoimet lisäävät työvoiman tarjontaa. Vuoteen 2026 mennessä työllisyys kasvaa noin prosentin vuosittain, ja 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee arviolta 73,9 prosenttiin. Vuoden 2024 aikana työttömyyden ennustetaan vielä kasvavan 7,9 prosenttiin, kun työpaikat vähenevät rakennusalaalla ja teollisuudessa. Kun tuotannon kasvu elpyy, työttömyys alkaa vähentyä. Vuonna 2026 työttömyysaste alenee 6,9 prosenttiin.

Keski-Pohjanmaalla työllisyyskehityksen arvioidaan noudattavan valtakunnallista ennustetta, joskin maakunnan työllisyyskehityksen oletetaan parantuvan voimakkaasti, kunhan valmisteteilla olevat suurinvestoinnit saadaan toteutukseen vuoteen 2030 mennessä.

Arvonlisäys toimialoittain	Arvo		Määrän muutos, %				
	Mrd. e	%-osuus	2022	2023	2024 ^a	2025 ^a	2026 ^a
Koko kansantalous	232,7	100,0	1,9	-0,2	-0,3	1,6	1,5
Teollisuus	51,2	22,0	-1,7	-1,0	-3,6	0,9	1,8
Metalliteollisuus	22,4	9,6	2,2	0,2	-4,6	2,0	3,1
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	7,4	3,2	2,4	-9,0	-8,3	3,1	6,8
Metallien jalostus	2,9	1,2	24,5	9,5	1,3	-2,4	0,8
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	10,3	4,4	-3,0	3,7	-3,9	1,8	1,4
Metsäteollisuus	6,0	2,6	-20,7	-12,1	-11,4	1,9	2,1
Kemianteollisuus	8,0	3,4	-2,2	-1,4	-2,8	-3,8	-1,6
Elintarviketeollisuus	2,8	1,2	2,3	-4,6	-1,1	0,5	0,6
Rakentaminen	16,1	6,9	3,4	-8,3	-0,4	2,5	2,5
Palvelut	159,1	68,4	3,1	0,6	0,5	1,7	1,4
Kauppa	19,9	8,5	-4,7	-1,6	0,7	1,9	1,2
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3,8	1,6	34,4	3,8	-1,3	3,1	1,8
Kuljetus ja varastointi	9,6	4,1	7,0	-3,9	0,6	2,6	1,6
Rahoitus- ja vakuutus toiminta	8,0	3,4	12,0	-9,0	-2,3	-0,6	0,0
Kiinteistö- ja liike-elämää palv. toim.	64,1	27,5	3,4	2,3	1,0	2,3	2,1

Lähde: Tilastokeskus, Etl.

ETLA S24.1/ky028

Pitkällä aikavälillä Suomen talouskehityksen taantuma on heikentänyt myös kuntien toimintakykyä, ja hintojen sekä henkilöstökulujen nousu ovat lisänneet kuntatalouden menoja.

Vuoden 2025 kuntatalouden ennuste näyttää hyvin haastavalta ja ennusteiden mukaan kuntien talous heikkenee edelleen merkittävästi. Tulosta heikentää erityisesti kulujen kasvu (ALV-kannan nousu, inflaatio, palkkaratkaisu) sekä kuntien tuottojen hiipuminen. Kuntien vuosikate laskee noin miljardilla eurolla, ja lainaa on otettava noin kaksi ja puoli miljardia euroa arvioitua enemmän. Tämä johtuu osittain siitä, että koronakriisin jälkeinen elpyminen on ollut hidasta, ja kuntien tehtäviä on laajennettu, mikä lisää niiden kustannuksia. Lisäksi sote-uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen. Arviona on, että Keski-Pohjanmaan kuntien tulos jäänee vuonna 2025 alijäämäiseksi.

Kuntien ongelma on koko julkisen talouden ongelma. Ratkaisut on löydettävä palvelutuotantoa ja hallintoa kehittämällä, uusien mahdollisuuksien, kuten keinoälyn hyödyntämisestä sekä pääomakustannusten hillinnän kautta. Lisähaastetta aiheuttaa meneillään olevan kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamistyö, joka saattaa osaltaan olla haastamassa kuntatalouden toimintakykyä vuodesta 2026 alkaen. Keskeistä onkin, että Keski-Pohjanmaan maakunnan kaltaisten harvaan asuttujen kuntien tulostoimintakykyyn liittyvät haasteet otetaan huomioon kehittyvässä valtionosuusjärjestelmässä.

Maakunnan turkiselinkeinon vaikeudet heikentävät kuntatalouden toimivuutta ja kehitystä. Myös asuinrakentamisen vaikeasta tilanteesta voi suunnittelukaudella aiheutua maakunnan talorakentamiselle pidempiaikaisia ongelmia. Näkyvissä olevat suurinvestoinnit luovat maakuntaan runsaasti uusia työpaikkoja, joihin on kyettävä vastaamaan kunnissa myös riittävällä asuntotuotannolla.

Talouden haasteista huolimatta suunnittelukaudella 2025–2027 työllisyyden ennustetaan jatkavan kasvua maakunnassa. Työvoiman kysyntä maakunnassa voimistuu erityisesti meneillään olevien suurinvestointien toimeenpanon ja palvelutoimialojen elpymisen seurauksena. Lähitulevaisuuden keskeinen tavoite onkin huolehtia edelleen osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisesta maakunnassamme, jotta maakunnan eri elinkeinoilla on mahdollisuus kehittyä ja tehdä tarvittavia rakenteellisia muutoksia muuttuneessa maailmantilanteessa.

Työvoimareservin kasvattamisessa korostuvat toimenpiteet, joilla vahvistetaan maakunnan veto- ja pitovoimaisuutta. Maakunnan myönteisen julkisuus- ja kehityskuvan lisäksi tarvitaan toimenpiteitä, joilla vastataan kasvaviin maakuntaan muuttoon harkitsevien ja muuttavien odotuksiin toimivista palveluista, hyvästä asumisesta ja tarjolla olevista harrastamahdollisuuksista. Palvelurakenteen tulee olla maakunnassamme toimivia, tarjolla tulee olla monipuolisia harrastusmahdollisuuksia sekä kulttuuri- ja taidepalveluja.

Maakunnan väestön ikääntyminen ja erityisesti yli 75-vuotiaiden määrän voimakas kasvu kasvattaa maakunnan pitkäaikaishoiva- ja terveydenhoitomenoja. Yhteinen tavoitteemme on, että maakunnan asukkaat voivat olla tyytyväisiä asuin- ja elinympäristöönsä. Vain tätä kautta voimme vahvistaa maakuntamme olemassaoloa ja luoda vetovoimaa nuorten perheiden ja ikäryhmien paluumuutolle.

Suunnittelukaudella 2025–2027 korostuvat maakunnan toimet, jotka tukevat arvomuodostusta taloudessa sekä vaikuttavuutta ja tehokkuutta maakunnallisessa tuotannossa sekä toimet, jotka tukevat työvoiman saatavuutta, oppimista, osaamista, investointeja, tuottavuutta ja kilpailukykyä. Yhteiskunnan ja maakunnan voimavaroja pitää pyrkiä kasvattamaan ja ne pitää pyrkiä saamaan aiempaa laajempaan ja tehokkaampaan käyttöön.

1.3 Strategiset tavoitteet suunnittelukaudelle 2025–2027

Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liiton toiminnan painopiste on vahvasti maakunnan edunvalvonnassa, vuonna 2021 hyväksytyn maakuntaohjelman toimeenpanossa, EU:n ohjelmakauden 2021–2027 hankkeiden täysipainoisessa toimeenpanossa, oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) aktiivisessa hyödyntämisessä sekä maakunnan pitkän ja keskipitkän aikavälin tulevaisuussuunnittelun edistämistä ja elinvoimaisuutta lisäävissä toimenpiteissä.

Keski-Pohjanmaan maakunta on monessakin mielessä sekä pohjoisten maakuntien että eteläisten, mutta myös itäisten maakuntien taitepisteessä. Keski-Pohjanmaan hyvinvoinnin ja kasvun rakentaminen perustuukin vahvaan yhteistyön perinteeseen pohjoisten, itäisten ja eteläisten naapurimaakuntien kesken, vahvaan maakunnalliseen kuntayhteistyöhön, tiiviiseen kanssakäymiseen ja yhdessä tekemiseen eri alojen toimijoiden kanssa sekä vahvaan yhteisöllisyyteen ja toisista huolehtimiseen. Vahvalla ja maakunnan kehitystavoitteisiin nojautuvalla yhteistyöllä on mahdollista luoda uutta ja tukea maakuntamme kehittymistä tiukentuvista taloudellisista näkymistä huolimatta.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan maakunnassa vahvaa yhteistyön perinnettä ja rakennetaan yhteistyösidosia niillä alueilla ja niihin toimijoihin, joiden toiminta tukee maakunnan yhteistyötarpeita tai ovat maakunnan toiminnan kannalta keskiössä.

Syksyllä 2024 käynnistettiin valtioneuvoston aluekehittämispäätökseen perustuva ja vuoden 2025 loppuun ulottuva vahva suunnittelujakso, jossa tuotetaan maakunnalle vuoteen 2050 ulottuva strateginen suunnitelma sekä maakunnan kehittämissuunnitelma vuosille 2026–2029. Maakuntaohjelmaa tukevien toimialastrategioiden valmistelu käynnistetään tarkoituksenmukaisella tasolla.

Maakunnan elinvoimaisuuden edistäminen on suunnittelukauden 2025-2027 edunvalvonnan ja vaikuttamisen sekä aluesuunnittelun lisäksi yksi keskeisimpiä maakunnallisia tehtäviä. Vahvistuva maakunnallinen elinvoima tukee kuntia ja mahdollistaa niiden keskittymisen niille lainsäädännöllä määrättyjen tehtävistä ja luo uusia mahdollisuuksia elinvoiman edistämiseen. Maakunnallisella elinvoimaprozessilla tuetaan kuntien elinvoimaisuuden kehittymistä, lisätään maakunnallista innovaatiokyvykkyyttä ja kasvua sekä mahdollistetaan kansainvälisyyden ja rajat ylittävän merellisen yhteistyön kehittyminen maakuntaa laajemmin.

Keski-Pohjanmaan liiton välittävän toimielimen tehtävät hoidetaan suunnittelukaudella lainsäädäntöä noudattaen ja täsmällisesti. Aluekehittämisrahoitus suunnataan maakunnan ydinkehittämialueille. Johtopäätökset ohjelmakaudella 2014–2020 rahoitettujen hankkeiden tuloksellisuudesta sekä maakuntaohjelman 2022-2025 ulkoisen arvioinnin johtopäätökset otetaan huomioon erityisesti maakuntaohjelman 2026-2029 valmistelutyössä ja tulevaisuuden elinvoimaa lisäävien toimenpiteiden suunnittelussa.

Keski-Pohjanmaan elinvoimaisuus ja kasvu edellyttävät toimivien logististen yhteyksien kehittämistä, saavutettavuuden ollessa yksi tärkeimpiä maakunnan kilpailuetuja. Suunnittelukaudella 2025–2027 saatetaan loppuun maakunnan alueellinen liikennejärjestelmätyö valtakunnallisen Liikenne 12 suunnitelman linjausten mukaisesti. Raideliikenteessä keskeisenä kehittämistavoitteena on Helsinki –Tampere– Seinäjoki – Kokkola – Oulu rataosuuden henkilö- ja tavaraliikenteen kehittämisen edistäminen sekä Kokkola – Ylivieska - Iisalmen rataosuuden raidehankkeen rahoituksen edistäminen mahdollistamaan katkeamattoman kaksoisraideliikenneverkon muodostuminen Kokkolan

ratapihalta satamaan. Alueellisen tiestön parantaminen säilyy yhtenä keskeisenä maakunnallisena edunvalvonnan ja kehittämisen tehtävänä. Myös maakunnan lentoliikenteen turvaaminen säilyy keskeisenä maakunnan liiton kärkihankkeena, tavoitteena turvata maakunnan asukkaiden, elinkeinojen ja julkisen hallinnon tarvitsema kansainvälinen saavutettavuus. Myös suunnittelutyö ja varautuminen markkinaehtoisien sähkölentoliikennetoiminnan käynnistämiseen lähivuosina säilyy maakunnan keskeisenä edistettävänä asiana koko suunnittelukaudella.

Suunnittelukaudella 2025–2027 saatetaan loppuun 6. vaihemaakuntakaavan suunnittelutyö, yhteistyössä kuntien kanssa. Työn loppuunsaattaminen edellyttää hyvää projektinhallintaa, yhteistyötä ja tavoitteellista työskentelyä ja sitoutumista kaikilta mukana olevilta tahoilta. Keski-Pohjanmaan maakunta osallistuu valtakunnalliseen merialuesuunnitteluun välttämättömällä tasolla osana maakunnan muuta aluesuunnittelua.

Keskipojalainen identiteetti ja rikas kulttuuriperinne kokoavat ihmiset ja yhteisöt yhteisten tavoitteiden taakse. Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa Keski-Pohjanmaan rikkaan ja elävän kulttuuriperinnön ylläpitoa ja tukee kuntia niiden kulttuuriosuudessa. Samalla luodaan edellytyksiä paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymisille ja sitä tukevalle luovan kulttuurin toiminnalle. Keski-Pohjanmaan liitto tukee pyrkimyksiä luoda ja kehittää uusia toimintalinjoja sekä tapoja elävän kulttuuriperinnän jalkauttamiseksi osaksi yksittäisen asukkaiden hyvinvointia sekä myös toimintamallien kehittämistä Keski-Pohjanmaan maakunnan identiteetin, yhteisöllisyyden ja elinkeinojen vahvistamiseksi.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan työtä keskipojalaisen maakunnallisen identiteetin vahvistamiseksi, me-hengen edistämiseksi sekä kulttuurielämän, taiteiden ja luovien alojen kehittämiseksi.

Keski-Pohjanmaan maakunta on vireä yhdistys-, kulttuuri- ja liikuntamaakunta. Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan yhteistyötä alueen vahvan ja aktiivisen järjestökentän kanssa, joka samalla mahdollistaa kotitalouksien ja ihmisten mukaan tulon vaikuttamaan vahvemmin maakunnan kehittämistoimintaan.

Keski-Pohjanmaan liiton toimintaa kehitetään suunnittelukaudella 2025–2027 edelleen ja vuonna 2023 toteutettu johtamis- ja hallintojärjestelmän uudistus vakiinnutetaan täysipainoiseksi hallinto- ja johtamisjärjestelmän toiminnan perustaksi. Liiton henkilöstömenot pysytetään nykyisellä tasolla. Muutoinkin hintojen nousun vaikutukset ja muu, lähinnä palvelujen ostoista aiheutuva kustannustason nousu hallitaan pitämällä muu toiminta maltillisina ja vain välttämättömään tarpeisiin perustuvina. Vuoden 2025 kuntien maksuosuudet ovat yhteensä 1 699 641 euroa maakunnan liiton toimintatuottojen ollessa yhteensä 1 942 598 ja toimintakulujen 1 942 448 euroa. Vuoden 2025 talousarvio ei sisällä investointeja.

Keski-Pohjanmaan liiton tavoitteiden toteutumista tukee hyvinvoiva ja ammattitaitoinen henkilöstö. Henkilöstön uudistumisen seurauksena liiton

henkilöstö on hyvin motivoitunut ja henkilöstössä on paljon uutta osaamista, joka tulee kyetä jalkauttamaan täysimääräisesti liiton toiminnan tueksi. Liiton henkilöstömäärä ylläpidetään nykytasolla ja uusia hankkeita käynnistetään vain erittäin perustelluista syistä.

Vuonna 2025 jatketaan liiton henkilöstön voimaannuttamista ja osaamisen kehittämistä tarkoituksenmukaisella tasolla osana työyhteisön hyvinvoinnin kehittämistä. Henkilöstötavoitteiden toteutumista tukee huolella valmisteltu henkilöstön käyttö- ja kehittämissuunnitelma, jossa samalla osoitetaan henkilöstöjohtamisen kehittämisen painopistealueet suunnittelukaudella 2025–2027. Liiton yleistä toimintakulttuuria, hallintoa ja tilahallintaa edistävä parantamissuunnitelma laaditaan kevään 2025 aikana. Henkilöstön täydennyskoulutuksen tavoite vuonna 2025 on lakisääteisten koulutusvelvoitteiden toteuttaminen, rakennerahasto-ohjelmakauden 2021–2027 vaatimaan hallinnollisen koulutukseen sekä EURA2021 käyttökoulutukseen osallistumisen jatkaminen sekä tulevaisuuden hallintaan tähtäävän osaamisen edelleen kehittäminen.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ, AVAINTEHTÄVÄT JA RESURSSIT

2.1 Toimintaympäristö

Keski-Pohjanmaan liiton varsinaisia jäsenkuntia on vuoden 2025 alussa kahdeksan (8) ja edunvalvontaan osallistuvia osajäsenkuntia kolme (3). Vuoden 2023 lopussa kaikkien jäsenkuntien asukasmäärä oli yhteensä 78 225 asukasta, joista täysjäsenkuntien asukasmäärä oli 67 736 asukasta.

Osajäsenet ovat mukana liiton edunvalvontatyössä sekä alueen vetovoimaisuuden edistämiseen liittyvissä tapahtumissa. Lakisääteiseen toimintaan liittyvissä tehtävissä, kuten alueiden kehittämislain mukaiseen ohjelmatyöhön sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavoitustyöhön ja kustannuksiin osallistuvat vain varsinaiset jäsenkunnat.

2.2 Keski-Pohjanmaan liiton avaintehtävät, mittarit ja tavoitearvot

Keski-Pohjanmaan liiton tavoitteiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain laadullisin raportein, suunnittelukaudelle vahvistetuin mittarein ja niihin perustuvien tavoitearvoin. Mittaristoa tarkennetaan tarvittaessa suunnittelukauden aikana.

Maakuntajohtaja vastaa liiton tehtävien toteuttamisesta. Suunnittelujohtaja, elinvoimajohtaja ja hallintojohtaja vastaavat vastuulleen määritettyjen tulostavoitteiden toteutumisesta. Yksilöidyt tehtävät ja tavoitteet käsitellään henkilöstön vuoden 2025 kehittämiskeskusteluissa ja asetetaan henkilöstölle tehtäviksi.

Tavoite 1: Hyödynnetään täysimääräisesti EU:n ja kansallisen tason verkostoja ja rahoitus instrumentteja Keski-Pohjanmaan maakunnan kehittämiseksi

Vastuuhenkilöt: Elinvoimajohtaja, kehittämispäällikkö, kansainvälistymisen suunnittelija, rahoitus- ja maksatusviranomaisen valmistelijat.

Mittarit:

- EU:n rakennerahastokauden 2021–2027 toimeenpano suunnitellusti.
- Keski-Pohjanmaan liiton rahoittaja ja maksatusviranomaisuuden palvelukykyisyys arvioidaan tasolle 4 (asteikko 1-5).
- Hankkeet toteutetaan rakennerahastotoiminnan säännösten ja hyväksytyyn rahoitussuunnitelman mukaisesti
- Maakuntaohjelma 2022–2025 ohjaa hanketoimintaa ja hankkeet ovat kasvuohjelman 2024–2025 mukaisia.
- Keski-Pohjanmaan kansainvälistymisellä saavutetaan maakunnan kehittämistä tukevia tuloksia.

Tavoitearvot:

- On järjestetty ainakin kaksi (2) ohjelmakauden 2021-2027 EAKR- ja JTH-rahoitusinstrumentin hakukierrosta toimintavuoden aikana.
- On toteutettu AKKE-rahoituksen hallinnointi jatkuvan haun periaatteen mukaisesti, mikäli valtioneuvosto osoittaa Keski-Pohjanmaalle AKKE-kansallista rahoitusta.
- On toteutettu hankekierrosten edellyttämät hankeinfot hanketoimijoille.
- Keski-Pohjanmaan liiton rahoittaja- ja maksatusviranomaisuuden palvelukykyisyys arvioidaan asiakastyytyväisyyskyselyssä vähintään tasolle 4 (asteikko 1-5).
- Hanketoimijat kokevat Keski-Pohjanmaan liiton rakennerahastoryhmän toiminnan aktiiviseksi, kannustavaksi ja tulokselliseksi.
- Rakennerahastotoiminta on toteutettu toimintaa ohjaavien säädösten mukaisesti eikä virhetoimintoja ole raportoitu. Hallintoviranomaisen antama ohjaus on otettu huomioon välittävän toimielimen toiminnan kehittämisessä.
- Kansainvälistyminen ja kansainvälisten rahoituskanavien tunnistaminen on tuottanut Keski-Pohjanmaan liitolle konkreettista elinkeinotoimintaan liittyvää tai taloudellista hyötyä. Kansainvälisellä yhteistyöllä on kyetty saamaan maakuntaan lisää taloudellisia resursseja käyttöön.

Tavoite 2: Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian 2040 ja maakuntaohjelman 2022–2025 toimeenpano etenee asetettujen tavoitteiden mukaisesti ja elinvoimaisuus kehittyy

Vastuuhenkilöt: Suunnittelujohtaja, elinvoimajohtaja, avaintulosalueiden henkilöstö

Mittarit:

- Keski-Pohjanmaan suunnittelu- ja toimeenpanotehtävien edistäminen
- Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian 2040, maakuntaohjelman 2022–2025 ja kasvuohjelman 2022–2023 ja 2024–2025 sekä muiden alastrategioiden ohjaavuus kuntien elinvoimaisuuden edistämässä.
- ALKE-neuvottelut ovat maakunnan osalta toimeenpantu työ- ja elinkeinoministeriön ohjaamalla tavalla
- Edunvalvontasuunnitelman tavoitteiden toimeenpano etenee

Tavoitearvot:

- Keski-Pohjanmaan maakunnan hanketoiminta toteuttaa maakuntastrategiassa 2040, maakuntaohjelmassa 2022–2025 ja kasvuohjelmissa 2022–2023 ja 2024–2025 edistettäväksi määritettyjä tavoitteita.
- TKI-toiminta on määrällisesti laajentunut ja vahvistunut erityisesti pk-sektorin toimijoiden määrän osalta sekä maakunnallisten strategioiden ja ohjelmien toimeenpanon seurauksena.
- Kasvuohjelman 2024–2025 toimeenpano tuottaa konkreettisia kehittämistoimenpiteitä alueella, ja niitä rahoitetaan alueellisen rahoitussuunnitelman mukaisesti.
- On toteutettu Keski-Pohjanmaan maakunnan strategia 2050 prosessi ja verkoston asiakastyytyväisyys arvioidaan vähintään tasolle 4 (asteikko 1-5).
- ALKE-keskusteluprosessi 2025 on toteutettu ja aluekehittämisen tilanne- ja kehityskuva on päivitetty.

Tavoite 3: Keski-Pohjanmaan aluesuunnittelutyö etenee

Vastuuhenkilöt: Suunnittelujohtaja, aluesuunnittelupäällikkö, liikennejärjestelmäsuunnittelija

Mittarit:

- Maakuntakaavan strateginen ohjaavuus ja oikeusvaikutteisuuden toteutuminen.
- Maakuntakaavalausuntojen antaminen
- Maakuntakaavoituksen edistäminen tuulivoiman, kaivannaisalan, viheralueiden sekä virkistysalueiden ja matkailun suunnittelun osalta
- Merialuesuunnittelutehtävien toteuttaminen.
- Ilmastotiekartan ajanmukaisuus.
- Paikantamista koskevan aineiston ja työskentelyn tuottavuus.

Tavoitearvot:

- On annettu kaikki pyydetyt maakuntakaavoihin 1.-5. liittyvät lausunnot kuntien ja elinkeinojen toimintojen edistämiseksi.
- Maakunnan 6. vaihemaakuntakaavan valmistuu kevään 2025 aikana ja asetettujen sisältötavoitteiden mukaisesti. Vaihemaakuntakaavan valmistelua tukevien selvitysten laatiminen on toteutettu. Kuntien

asiakastyytyväisyys prosessissa arvioidaan vähintään tasolle 4 (asteikko 1-5).

- Kansalaiset ja kunnat ovat osallistettu maakunnan 6. vaihemaakuntakaavan suunnitteluun ja kansalaisfoorumit ovat järjestetty kaikissa täysjäsenkunnissa.
- On osallistuttu merialuesuunnitelman valmisteluun kansallisten tavoitteiden mukaisesti.
- On osallistuttu valtakunnallisen Liikenne 12 -suunnitelman valmisteluun LVM:n ohjaamalla tavalla.
- On toteutettu Keski-Pohjanmaan alueelliseen liikennejärjestelmätynön valmistelu ja tarvittavien selvitysten laatiminen.
- On käynnistetty Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartan päivitystyö suunnitellusti.

Tavoite 4: Keski-Pohjanmaan toiminnan tuloksellisuus on varmistettu kansainvälisyydellä, yhteistyöllä ja asiantuntijuudella

Vastuuhenkilöt: Suunnittelujohtaja, elinvoimajohtaja, hallintojohtaja, avain- ja tukitulosalueiden henkilöstö.

Mittarit:

- Eri tulosalueiden aktiivinen toiminta
- Edunvalvontatyön vaikuttavuus
- Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston ja kansainvälisten verkostojen tuottama lisäarvo.
- Vaikuttamistyö kotimaisissa ja maakunnallisissa verkostoissa tuottaa hyötyjä maakunnan kehittämiseen.

Tavoitearvot:

- Eri tulosalueiden toiminta tuottaa hyötyjä ja lisäarvoa maakunnan kehittämiseen.
- Liiton vaikuttaminen ja edunvalvontatyö tuottaa jäsenkunnille hyötyä.
- Liiton viestintä on näkyvää, positiivista, ajankohtaista ja vaikuttavaa. SOME-viestinnän vaikuttavuutta on parannettu.
- On toteutettu aktiivista ja kohdennettua viestintää vetovoimaisuuden ja näkyvyyden parantamiseksi. Maakunnan brändiä hyödynnetään työvoiman saatavuuden lisäämiseksi koko maakunnan kehittämistä tukevalla tavalla.
- On kyetty hyödyntämään EU-toimiston ja kansainvälisten verkostojen tuottamaa lisäarvoa.
- Liiton asiantuntemus kansainvälisissä, kotimaisissa ja maakunnallisissa verkostoissa ja vaikuttamisessa on kehittynyt.
- Liiton kansainvälisyystoiminnalla ja yhteistyöllä IP-alueen EU-toimiston kanssa kyetään tuottamaan informaatiota ja tunnistamaan resurssimahdollisuuksia maakunnan eri toimijoiden tarpeisiin.
- On jatkettu maakunnallisen matkailun kehittämistä suunnitelmallisesti.

- On jatkettu aktiivista vaikuttamista maakunnan ja kuntien kulttuuri- ja taidetoimijoiden verkostossa.
- On vahvistettu ymmärrystä kulttuurin, taiteen sekä luovan talouden merkityksestä maakuntaan, kuntiin ja sen kaikkiin elinkeino- ja hyvinvointirakenteisiin.

Tavoite 5: Keski-Pohjanmaan liiton työyhteisö, henkilöstö ja luottamushenkilöhallinto toimii hyvän hallinnon ja työyhteisön tapaan

Vastuuhenkilöt: Maakuntajohtaja, hallintojohtaja, suunnittelujohtaja, elinvoimajohtaja

Mittarit:

- Luottamusmieshallinnon tyytyväisyys asioiden valmisteluun.
- Liiton henkilöstön työtyytyväisyys.
- Työntekijöiden henkilökohtainen osallistuminen ja sitoutuminen työskentelyyn.
- Hyvän hallinnon periaatteiden toteutuminen päätöksenteossa.
- Arkistolain ja asiakirjahallinnon mukaisen toimintatavan ylläpitäminen liiton hallinnossa.
- Tietosuojan ylläpitäminen.
- Henkilöstön vaihtuvuusprosentti vuoden 2025 aikana ja sen muutos edelliseen vuoteen.
- Sairauspoissaolopäivät ja niiden muutos edelliseen vuoteen.
- Työhyvinvointikysely (kuinka todennäköisesti suosittelisit Keski-Pohjanmaan liittoa työnantajana, asteikko 1–5).
- Keski-Pohjanmaan liiton parantamissuunnitelma on valmistunut.

Tavoitearvot:

- Henkilöstön työtyytyväisyyttä ylläpidetään ja edelleen kehitetään. Työhyvinvointia parantavia tilaisuuksia on järjestetty 2 kertaa/toimintavuosi.
- Jokainen työntekijä on osallistunut ja sitoutunut työyhteisöä parantavaan toimintaan.
- Maakuntahallituksen tyytyväisyys päätöksenteon valmisteluun ja laatuun on vähintään tasolla 4 (asteikko 1–5).
- Luottamusmieshallinnon päätöksenteko on lainsäädännön- ja lainmukaista eikä poikkeamia esiinny.
- Liiton viranomaisvalmistelu toteutuu kaikissa suhteissa hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.
- Liiton viranomaisvalmistelua johdetaan tehtävien ja vastuiden mukaisesti ja ihmisten johtaminen toteutuu yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.
- Liiton asiakirja-arkistoa ylläpidetään arkistolain ja asianhallinnasta annettujen säännösten mukaisesti ja liiton asiakirjahallinto noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.
- Liiton tietosuojajohtajuus ja käytänteet ovat säädösten mukaisia.
- Henkilöstön vaihtuvuus vähenee.
- Sairauspoissaolot eivät lisäänty.
- Työhyvinvointikyselyn suositteluarvo vähintään 3,5.

- Keski-Pohjanmaan liiton parantamissuunnitelma valmistuu kevään 2025 aikana.

2.3 Henkilöstöresurssit

Toimintavuonna 2025 Keski-Pohjanmaan liitossa työskentelee kokoaikaisena kaksikymmentä (20) henkilöä. Kokoaikaisista työntekijöistä kuusi (6) on viranhaltijoita ja neljätoista (14) työsopimussuhteista. Määräaikaisia työsuheteita perustetaan perustelluista syistä ja taloudellisen tilanteen sen mahdollistaessa.

Henkilöstövoimavarojen johtamisessa painotetaan hyvän hallinnon periaatteita, tasapuolista, luottamukseen perustuvaa ja oikeudenmukaista henkilöstöjohtamista sekä normipohjaiseen ohjaukseen perustuvaa päätöksentekoa.

Vuoden 2025 tavoite- ja kehityskeskustelut käydään henkilöstön kanssa tammikuun 2025 loppuun mennessä. Puolivuotisarviointi toteutetaan kesäkuussa.

Luottamushenkilöhallinto arvioi Keski-Pohjanmaan liiton henkilöstöä koskevien tavoitteiden toteutumista toimintavuoden aikana neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä sekä vuosittain laadittavan henkilöstöraportin käsittelyn yhteydessä.

2.4 Taloudelliset resurssit

Keski-Pohjanmaan liiton taloussuunnittelun laadinnan lähtökohtana suunnittelukaudelle 2025–2027 on se, että Keski-Pohjanmaan talousarvio vuodelle 2025 on uskottava ja perustuu tosiasiallisiin arvioihin Keski-Pohjanmaan liiton tuloista ja menoista. Tulojen ja menojen tulee olla tasapainossa.

Keski-Pohjanmaan liiton toimintakehys vuodelle 2025 on 1 942 598 euroa. Toimintakehys rahoitetaan jäsenkuntien jäsenmaksuosuuksilla, liiton saamista tuilla ja avustuksilla sekä muilla toimintatuotoilla.

Kuntien jäsenmaksuun vuoden 2025 osalta esitetään kolmen (3) prosentin korotusta kunta-alan yleisen työ- ja virkaehtosopimuksen palkankorotusten, yleisen hintatason indeksi- ja ALV-korotuksen sekä HVO:n seurantakäynnin toimenpiteiden toteuttamisen seurauksena. Korotuksen jälkeen jäsenmaksut ovat 1 699 641 euroa, jossa on korotusta vuoteen 2024 verrattuna yhteensä 49 504 euroa. Kuntakohtaiset maksuosuudet määräytyvät kuntien väkiluvun perusteella.

Tavoitteena vuoden 2025 taloudenpidolle on, että Keski-Pohjanmaan liiton rahoitusasema ja maksuvalmius kyetään säilyttämään nykyisellä tasolla, toimintaedellytysten puitteissa.

3 KEHITTÄMINEN JA PARANTAMINEN

3.1 Maakunnan toiminnan kehittäminen

Suunnittelukaudella 2025–2027 toimeenpannaan Keski-Pohjanmaan maakuntastrategiaa 2040 ja maakuntaohjelmaa 2022–2025. Toimintavuonna 2025 jatketaan teemaryhmien toimintaa erityisesti maakuntaohjelman 2026–2029 valmistelussa. Aluekehittämislainsäädännön mukainen aluekehittämiskeskusteluprosessi toteutetaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja työ- ja elinkeinoministeriön määräämällä tavalla.

Suunnittelukaudella 2025–2027 valmistellaan loppuun Keski-Pohjanmaan maakuntastrategia 2050 ja valmistellaan maakuntaohjelma 2026–2029.

Suunnittelukaudella 2025–2027 toimeenpannaan Keski-Pohjanmaan maakunnan alueellisen digikompassin toimenpiteet, jolla ohjataan maakunnan tulevaisuuden digitalisaation kehittymistä.

Suunnittelukaudella 2025–2027 toimeenpannaan Keski-Pohjanmaan maakunnan energiamurroksen suunnitelmaa, jolla ohjataan maakunnan tulevaisuuden energiamurrosta ja siirtymistä vihreän siirtymän vähähiiliseen energiatuotantoon.

Suunnittelukaudella 2025–2027 päivitetään Keski-Pohjanmaan vuonna 2023 päivitetty älykkään erikoistumisen strategia osana maakuntaohjelman toteuttamista. Kärkialojen ja tärkeimpien arvoketjujen kehittymistä edistetään eurooppalaisissa yhteistyöverkostoissa sekä vahvistetaan Euroopan unionin suorarahoitusten hyödyntämistä yritysten ja muiden toimijoiden kansainvälisen toiminnan ja rahoituksen kehittämiseksi. Interreg-ohjelmien toteuttamista jatketaan uuden ohjelmakauden mukaisesti, painopisteen ollessa Keski-Pohjanmaan toimijoiden osallistumisen edistämässä ja hakijamäärän kasvattamisessa Interreg-ohjelmien toteuttamisessa.

Suunnittelukaudella 2025–2027 edistetään Keski-Pohjanmaan alueellisen liikennejärjestelmän suunnittelutyötä ja sen toteuttamista. Valtakunnallisen Liikenne 12 -suunnittelutyön ja parlamentaarisen valmisteluryhmän linjaukset otetaan huomioon suunnittelutyössä. Yhteistyössä kuntien ja osana alueellista liikennejärjestelmätyötä laaditaan suunnitelmat maakunnallisten liikenteen yhteyksien hankkeiksi ja huolehditaan niihin liittyvistä edunvalvonnan tarpeista. Tieliikenteen painopisteitä ja tavoitteita ovat huolehtia maakunnallisten valtaväylien, kuten maakuntia yhdistävän valtatie 8:n ja sen Keski-Pohjanmaan alueen osien parantamiseen sekä koko maakunnan alueellisen tiestön parantamiseen. Valtatie 13 ja 28 parantamisen suunnittelua ja toimeenpanoa edistetään.

Suunnittelukaudella 2025–2027 edistetään lähijunaliikenteen suunnittelutyötä ja toimeenpanoa yhdessä kuntien kanssa, mikäli liikennemuoto todetaan vuonna 2024 käynnistetyssä selvityshankkeessa markkinaehtoiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi.

Suunnittelukaudella 2025–2027 Kokkola-Pietarsaari lentoliikenteen turvaaminen säilyy tärkeänä, edistettävänä maakunnallisena tavoitteena. Lentoliikenteen eturyhmän toimintaa jatketaan tavoitteena tarkoituksenmukaisen lentoliikenteen turvaaminen Kokkola – Helsinki – Kokkola, Kokkola – Eurooppa liikenneväleille. Lisäksi osallistutaan sähkölentoliikenteen avaamiseksi tarvittavien toimintaedellytysten kehittämiseen Kokkola-Pietarsaari lentokentälle.

Suunnittelukaudella 2025–2027 merialuesuunnittelulla tuetaan maakunnallisen elinvoimaisuuden kasvua ja mahdollistetaan rajat ylittävän merellisen yhteistyön kehittyminen maakuntaa laajemmin.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan Keski-Pohjanmaan osaamisstrategian toteuttamista Osaavaa työvoimaa Keski-Pohjanmaalle-neuvottelukunnan toiminnan kautta. Markkinoinnin tukena hyödynnetään maakunnan vuonna 2024 laadittua uudistettua brändiä.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2035 toimeenpanoa liiton johdolla, yhteistyössä kuntien kanssa. Maakunnallisen ja kuntien ilmastotyön tavoitteena on hiilineutraali Keski-Pohjanmaa vuonna 2035. Ilmastotiekartta päivitetään vuoden 2025 tulevaisuusprossien yhteydessä.

Vuonna 2025 Keski-Pohjanmaan liitto on vastuussa Valtiovarainministeriön toimeenpanohankkeesta, jossa toteutetaan valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistus Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella. Uudistuksen tavoitteena on koota valtion käyntiasiointi yhteisiin palvelupisteisiin 2020-luvun aikana.

3.2 Keski-Pohjanmaan liiton toiminnan parantaminen

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan Keski-Pohjanmaan liiton perussopimuksen 3 §:n mukaisten tehtävien sekä yhteisten aloitteiden ja ponnistusten taloudellisten seurannaisvaikutusten tunnistamista jäsenkuntiin. Suunnittelukaudella vaikutetaan kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittämiseen tukemalla kuntien tavoitteiden toteutumista hankkeessa.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan Keski-Pohjanmaan liiton uudistetun johtamis- ja hallintojärjestelmän (KPL JOHA 2023) kehittämistä osana organisaation ja toiminnan kehittämistä. Tavoitteena on edelleen selkeyttää liiton tehtävien ohjaus- ja valmisteluvastuuta sekä mahdollistaa selkeä ja aikamääriin sidottu asioiden valmistelu.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan yhteistyötä Monetra Oulu Oy:n kanssa ja hyödynnetään yhtiön tarjoamat taloushallintopalvelut ilman liiton taloushallinnon toimintaan kohdistuvia merkittäviä viiveitä tai katkoksia.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan maakunnan suunnittelujärjestelmän ennakointiprosessin kehittämistä. Kehittämistyössä otetaan huomioon vuoden 2024 lopussa päättyneen KOE-hankkeen tulokset. Uudistettavan prosessin tavoitteena on tuottaa maakunnan suunnittelussa tarvittavaa tietoa ja analyysiä. Maakunnan ennakointiprosessissa käytetään mahdollisuuksien mukaan erityyppisiä menetelmiä ja lähestymistapoja, joita yhdistää pyrkimys muodostaa eri tavoin kerätystä tiedosta (data) kiinnostavaa, korkeamman tason informaatiota ja malleja, jotka puolestaan mahdollistavat erilaisten maakunnan suunnittelua palvelevien hyödyllisten johtopäätösten tekemisen.

Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liitto huolehtii kaikin tavoin jäsenkuntien edunvalvonnasta ja edistää maakunnan asukkaiden, kuntien ja elinkeinoelämän hyvinvointia ja etuja valtakunnallisilla foorumeilla, yhteisesti hyväksytyn edunvalvontaohjelman pohjalta.

Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa aktiivista maakuntien välistä yhteistyötä pohjalaismaakuntien, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan kanssa sekä Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen maakuntien (ns. IP-alueen) kanssa.

4 TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2025–2027

4.1 Yleisperustelut

Vuoden 2025 talousarviota valmistellaan aikana, jolloin Suomen julkisen talouden haasteet ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vaikuttavat kuntien talouteen edelleen. Vuoden 2024 aikana korkealla pysynyt inflaatio, taantuman jatkuminen ja investointimahdollisuuksien heikentyminen tulee nekin ottaa huomioon talouden päätöksenteossa aiemmista vuosista poikkeavalla tavalla.

Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES 2022–2025) on voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Talousarvio 2025:ssä on huomioitu paikallinen järjestelyerä 1.2. ja 1.6.2025, joka on yhteensä 0,8 prosenttia. Yleiskorotuksen suuruus ratkeaa vasta keväällä 2025 käytävissä KVTES -neuvotteluissa. Talousarvioon on arvioitu kevään KVTES:in yleiskorotukseksi kaksi prosenttia. Henkilösivukulut on laskettu Kevan ennustamien kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksujen mukaan.

4.2 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Liiton talousarvio 2025 jakaantuu kolmeen vastuualueeseen sekä hankkeisiin. Lisäksi Keski-Pohjanmaan liiton vuokraustoiminta liikehuoneistojen osalta on eriytetty 1.1.2020 voimaan tulleen kilpailulain (948/2011) 30 d §:n mukaisesti.

12 01 Liiton lakisääteinen toiminta

13 01 Liiton muu kehittämistoimi

13 02 Hallinto

- luottamushenkilöhallinto

- tilintarkastus

14 01 Vuokraustoiminta

15... Liiton hallinnoimat hankkeet. Talousarviossa huomioitu laadintahetkellä ollut arvio liitossa hallinnoitavista hankkeista.

Maakuntavaltuusto hyväksyy toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Jäsenkuntien maksuosuuksina saadut toimintatulot on kohdennettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti tehtäville.

Talousarvion tehtävärakenteen tavoitteena on kytkeä yhteen liiton tavoitteet ja tehtävät sekä lisätä liiton toiminnan ja talouden avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Tuloslaskelma on kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo- ja menojen riittävyys toimintojen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Suunnitelmakaudelle 2025–2027 ei esitetä investointeja. Suunnittelukauden loppupuolella liiton talouteen kohdistuu konserniyhtiö Kiinteistö Oy Kokkolan Säästötoriin pääomallinen takaisinmaksu, jonka kattamiseen on varauduttava.

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Toiminta rahoitetaan pääosin jäsenkuntien maksuosuuksilla, joilla katetaan toimintasuunnitelman esitettyjen tehtävien suorittamisesta aiheutuvat kustannukset.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet.

Tehtäville määritellyt toiminnan tavoitteet ovat maakuntavaltuustoon nähden sitovia. Maakuntavaltuuston hyväksymä talousarvio sitoo maakuntahallitusta jäsenkuntien tulorahoituksen 1 699 641 euron osalta.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa, johtoryhmän kokouksissa ja tavoite- ja tuloskeskusteluissa.

Tilivelvollisia ovat maakuntahallituksen jäsenet, maakuntajohtaja ja hallintojohtaja. Tilivelvolliset on määritelty sisäisen valvonnan yleisohjeessa (1.7.2020).

Maakuntajohtaja antaa maakuntahallitukselle toiminnan ja talouden katsauksen neljännesvuosittain. Puolivuosikatsaus on laajempi ja koko vuotta koskeva katsaus kirjataan toimintakertomukseen.

Delegointia koskevat toimivaltavaltuudet tarkastetaan ja päivitetään tarpeen mukaan erillisellä maakuntahallituksen päätöksellä.

4.3 Keski-Pohjanmaan liiton talousarvio vuodelle 2025

4.3.1 Talousarvio

Vuoden 2025 talousarvion loppusumma on toimintatuottojen osalta 1 942 598 euroa. Toimintatuotot ovat vuoden 2024 talousarvioon verrattuna 0,01 prosenttia suuremmat. Toimintakulut vuonna 2025 ovat 1 942 448 euroa ja niin ikään 0,01 prosenttia suuremmat kuin edellisen vuoden talousarviossa.

Jäsenkuntien maksuosuus on 1 699 641 euroa, jossa on korotusta kolme (3) prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu siten, että tilikauden tulos on ± 0 euroa.

4.3.2 Luottamushenkilöhallinto

Vuoden 2021 syksyllä muodostettiin Keski-Pohjanmaan maakuntahallitus ja maakuntavaltuusto kuntavaalien tulosten perusteella. Vuonna 2025 käydään kuntavaalit 13. huhtikuuta. Uusi maakuntavaltuusto ja maakuntahallitus muodostetaan kuntavaalien tuloksen pohjalta elo-syyskuussa 2025.

Luottamushenkilöhallinnon budjetissa on varauduttu luottamushenkilöiden vuosipalkkioiden, kokouspalkkioiden, matkakorvausten ja muiden kokous- ja koulutuskustannusten maksamiseen. Lisäksi tälle kustannuspaikalle kirjataan lakisääteisen tilintarkastuksen menot.

4.3.3 Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista (myyntituotot 1 699 641 euroa) ja vuokratuotoista, hankkeisiin myönnettyistä valtionavustuksista sekä hankkeiden valmisteluun ja maksatukseen saatavista teknisen tuen rahoituksesta; EAKR-tekninen tuki sekä Akke-tekninen tuki.

Keski-Pohjanmaan liiton jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2025

KESKI-POHJANMAAN LIITTO

Kuntien maksuosuudet vuodelle 2025

Kunta	As.luku 31.12.2023	Osuus peruspo	Liiton muu toiminta	Liiton laki- sääät. toiminta	Kuntaosuus TA2025 yhteensä €	Kuntaosuus TA2024 yhteensä €	Muutos %	Muutos €
Halsua	1 013	7 837	4 538	20 522	25 061	25 270	-0,8	-209
Kannus	5 246	37 176	23 503	106 277	129 781	128 561	0,9	1 220
Kaustinen	4 137	25 461	18 535	83 811	102 345	100 841	1,5	1 504
Kokkola	48 295	300 000	216 373	978 397	1 194 770	1 153 162	3,6	41 608
Lestijärvi	682	4 928	3 056	13 816	16 872	16 695	1,1	177
Perho	2 578	14 694	11 550	52 227	63 777	63 728	0,1	49
Toholampi	2 849	21 427	12 764	57 717	70 481	69 734	1,1	747
Veteli	2 936	21 288	13 154	59 480	72 634	70 766	2,6	1 868
Reisjärvi	2 598	5 358	11 640		11 640	10 404	11,9	1 236
Kinnula	1 523		6 823		6 823	6 133	11,3	690
Kruunupyö* (sk 1218), (* 19,1% / 6368 as.)	1 218	1 651	5 457		5 457	4 843	12,7	614
Yht kaikki kunnat	73 075	439 820	327 393	1 372 248	1 699 641	1 650 137	3,0	
Yht "peruskunnat"	67 736							

Kuntien maksuosuuksilla katetaan liiton toimintakuluista noin 87 %.

4.3.4 Toimintakulut

Toimintakulut muodostuvat pääosin palkoista ja niiden sivukuluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 73 % kaikista menoista.

Toinen merkittävä menolaji on palvelujen ostot. Sen suurimmat erät ovat ulkopuoliset palvelut, hankeyhteistyö sekä yhteistyökumppanuudet.

4.3.5 Rahoitustuotot ja -kulut

Korkokuluja tai muita rahoituskuluja syntyy vähäisessä määrin hyvän taloudenhoidon pyrkimyksistä huolimatta. Summat ovat niin vähäisiä, ettei niillä ole reaalista vaikutusta liiton talouteen.

4.3.6 Liiton omat hankkeet

Hanketoiminta ei ole liiton jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa, muuten kuin omarahoitusosuuden osalta. Hanketoiminnassa kulut katetaan hankkeiden tuotoilla.

Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu vuonna 2025 Interreg Europe ohjelman piirissä harvaan asuttujen alueiden matkailun kehittämisen SYSTOUR-hankkeeseen.

Näiden lisäksi hankkeiden valmisteluun ja maksatukseen saatavat tekniset tuet, EAKR-tekkinen tuki ja Akke-tekkinen tuki, käsitellään hankkeina.

4.3.7 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää toimintamenoihin ja rahoitusmenoihin. Tuloslaskelmasta saadaan seuraavat tunnusluvut: toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä.

Keski-Pohjanmaan liiton talousarvio ja -suunnitelma 2025–2027

KESKI-POHJANMAAN LIITTO

TALOUSARVIO TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	Muutos-%	TS2027	Muutos-%
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	-1 650 137	-1 650 137	-1 699 641	3,0%	-1 699 641	0,00 %	-1 699 641	0,00 %
Tuet ja avustukset	-259 464	-223 095	-195 876	-12,2%	-195 876	0,00 %	-195 876	0,00 %
Muut toimintatuotot	-151 696	-69 000	-47 081	-31,8%	-69 000	46,56 %	-69 000	0,00 %
Yhteensä	-2 061 297	-1 942 232	-1 942 598	0,0%	-1 964 517	1,13 %	-1 964 517	0,00 %
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	1 086 837	1 187 829	1 193 435	0,5%	1 222 258	2,42 %	1 222 258	0,00 %
Henkilösivukulut	186 696	226 769	229 710	1,3%	243 229	5,89 %	243 229	0,00 %
Palvelujen ostot	363 536	387 084	377 587	-2,5%	380 000	0,64 %	380 000	0,00 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	20 436	26 100	24 936	-4,5%	30 000	20,31 %	30 000	0,00 %
Muut toimintakulut	97 699	114 300	116 780	2,2%	88 880	-23,89 %	88 880	0,00 %
Yhteensä	1 755 203	1 942 082	1 942 448	0,0%	1 964 367	1,13 %	1 964 367	0,00 %
TOIMINTAKATE/KÄYTTÖKATE	-306 094	-150	-150	-0,3%	-150	-0,2 %	-150	0,00 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT								
Korkotuotot	-17	0	0		0		0	
Korkokulut ja muut rah.kulut	109	150	150	0,0%	150	0,0 %	150	0,00 %
Muut rahoituskulut yhteensä	93	150	150	0,0%	150	0,0 %	150	0,00 %
VUOSIKATE	-306 002	0	0		0		0	
TILIKAUDEN TULOS	-306 002	0	0		0		0	
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET								
Rahastojen vähennys		0	0		0		0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-306 002	0	0		0		0	

Keski-Pohjanmaan liiton talousarvio ja -suunnitelma 2025–2027 vastuualueittain

KESKI-POHJANMAAN LIITTO

TALOUSARVIO KOHDITTAIN

	TP 2023	TA 2024	Muutos- %	TA 2025	Muutos-%	TS 2026	TS 2027
Liiton lakisääteinen toiminta							
Tulot	-88 712	-3 000	-96,62 %	-3 000	0,00 %	-3 000	-3 000
Menot	1 190 999	1 357 130	13,95 %	1 374 261	1,26 %	1 400 000	1 400 000
Yhteensä netto	1 102 287	1 354 130	22,85 %	1 371 261	1,27 %	1 397 000	1 397 000
Liiton muu kehittämistoimi							
Tulot	-42 895	-300	-99,30 %	0	-100,00 %	-500	-500
Menot	199 690	206 971	3,65 %	213 188	3,00 %	200 000	200 000
Yhteensä netto	156 795	206 671	31,81 %	213 188	3,15 %	199 500	199 500
Hallinto							
Tulot	0	0		0		0	0
Menot	94 673	86 365	-8,78 %	117 787	36,38 %	90 000	90 000
Yhteensä netto	94 673	86 365	-8,78 %	117 787	36,38 %	90 000	90 000
Vuokraustoiminta							
Tulot	-41 825	-42 500		-44 581		-46 000	-46 000
Menot	33 660	38 300	0,00 %	41 000	0,00 %	43 350	43 350
Yhteensä netto	-8 165	-4 200	0,00 %	-3 581	0,00 %	-2 650	-2 650
Liiton hallinnoimat hankkeet							
Tulot	-279 570	-246 295	-11,90 %	-195 376	-20,67 %	-233 863	-233 863
Menot	269 951	253 315	-6,16 %	196 213	-22,54 %	200 000	200 000
Yhteensä netto	-9 619	7 020	0	837		-33 863	-33 863
Rahoitus							
Kuntien osuudet	-1 650 137	-1 650 137	0,00 %	-1 699 641	3,00 %	-1 650 137	-1 650 137
Korkokulut	0	150		150		150	150
Rahastojen vähennys							
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-314 166	0		0		0	0

Keski-Pohjanmaan liiton tase 31.8.2024

KESKI-POHJANMAAN LIITTO

TASE	Tase 1.1.2024	Tase 31.8.2024
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Muut aineelliset hyödykkeet	19 259,73	19 259,73
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	466 072,13	466 072,13
Muut osakkeet ja osuudet	1 290,00	1 290,00
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
	<u>467 362,13</u>	<u>467 362,13</u>
Pysyvät vastaavat yhteensä	486 621,86	486 621,86
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiantojen ps-tili	3 158 507,73	2 787 918,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntireskontrasaatavat	5 681,04	1 392,04
Muut saamiset	20 324,87	14 509,42
Siirtosaamiset	73 030,54	8 254,93
	<u>99 036,45</u>	<u>24 156,39</u>
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	1 936 136,87	2 053 393,40
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	<u>2 035 173,32</u>	<u>2 077 549,79</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 680 302,91	5 352 090,38
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	439 820,39	439 820,39
Muut omat rahastot	514 583,11	820 584,68
Edellisen tilikauden ylijäämä	772 284,38	772 284,38
Tilikauden yli/-alijäämä	306 001,57	279 000,84
Oma pääoma yhteensä	<u>2 032 689,45</u>	<u>2 311 690,29</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	3 158 507,73	2 787 918,73
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	45 279,46	20 383,06
Muut tilivelat	269 732,84	61 356,48
Siirtovelat	174 093,43	170 741,82
	<u>489 105,73</u>	<u>252 481,36</u>
Vieras pääoma yhteensä	<u>489 105,73</u>	<u>252 481,36</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 680 302,91	5 352 090,38

5 TULOSALUEIDEN TOIMINTA

5.1 Aluekehityksen suunnittelu ja ohjaus

Keski-Pohjanmaan liiton suunnittelu- ja elinvoimatulosalueet toteuttavat aluekehittämisen kannalta tärkeitä ja aluekehittämislain mukaisesti maakunnan yleistä kehittämistä ja tehtäviä. Keskeinen aluekehittämisen toimenpiteitä ohjaava asiakirja on Keski-Pohjanmaan maakuntastrategia 2040, maakuntaohjelma 2022–2025 sekä Keski-Pohjanmaan kasvuohjelmat 2024–2025. Maakuntaohjelma ohjaa kehittämistoimenpiteiden suuntaamista ja mm. hankerahoituksen kohdentamista alueella

Maakuntaohjelmaa toteutetaan ja tavoitteita seurataan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa maakuntaohjelman kehittämisteemoihin ja läpileikkaaviin tavoitteisiin perustuvan työryhmätyöskentelyn avulla. Maakuntaohjelman kehittämisteemojen työryhmät ovat elinvoima, osaaminen, saavutettavuus sekä tilannekuva. Teemaryhmien koordinoituvastuu on Keski-Pohjanmaan liitolla. Teemaryhmien työtapana ovat kokoukset, teemapohjaiset työpajat ja seminaarit yhteensä 2–3 kertaa vuodessa. Teemakohtaiset työryhmät koostuvat maakunnan keskeisistä julkisista, yksityisistä ja kolmannen sektorin toimijoista sekä viranomais- ja rahoittajatahoista. Työryhmätyöskentelyn avulla saavutetaan yhteinen näkemys ja tahtotila alueen kehittämistoimenpiteille, nostetaan esille vuosittaiset kehittämisen kärkiteemat sekä vahvistetaan eri toimijoiden osallisuutta aluekehittämisen toimenpiteiden suuntaamisessa.

Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa suunnittelukaudella 2025–2027 tiivistä yhteistyötä rakennerahasto-ohjelman toteuttamisessa osana Itä- ja Pohjois-Suomen suuraluetta. Liitto toimeenpanee välittävänä toimielimenä alueellaan Osaava ja uudistuva Suomi 2021–2027 alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa. Aluekehitysrahoitusta suunnataan rakennerahasto-ohjelman ja maakuntaohjelman mukaisiin toimenpiteisiin ja hankkeisiin.

5.2 Aluekehittäminen ja rakennerahasto-ohjelman toimeenpano

Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liiton ja kuntien elinvoimaisuuden edistäminen perustuu ”Elinvoimatehtävien vastuunjako Keski-Pohjanmaalla” -asiakirjassa määriteltyihin vastuisiin ja yhteistoimintajärjestelyihin. Elinvoimatehtävien vastuunjako päivitetään yhdessä kuntien kanssa vastaamaan vuonna 2023 toteutettua sosiaali- ja terveystalouden muutoksia ja vuonna 2025 toteutettavaa TE2024 uudistusta. Vuoden 2025 aikana vahvistetaan yhteistyöjärjestelyjä erityisesti osaavan työvoiman saatavuuteen, osaamistarpeiden ennakointiin sekä kuntien ja maakuntaliiton välisen tiedon parantamiseksi elinvoimatehtävien hoidossa.

Keski-Pohjanmaan liitto seuraa aluekehittämisestä vastuussa olevana toimielimenä rakennerahastokehityksen toteutumista Keski-Pohjanmaalla, jotta varmistetaan rakennerahastovarojen mahdollisimman täysimääräinen hyödyntäminen sekä kohdentuminen maakuntaohjelman 2022–2025 sekä kasvuohjelman 2024–2025 mukaisiin tavoitteisiin.

Suunnittelukaudella 2025–2027 kohdennetaan Keski-Pohjanmaan liiton ohjelmakauden 2021–2027 kehittämisrahoitusta yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja viennin edistämiseen, uuden liiketoiminnan synnyttämiseen ja tutkimustulosten kaupallistamiseen, alueellisen innovaatioympäristön kehittämiseen sekä TKI-toiminnan jalostamiseen elinkeinoelämän uudistumista palvelevaksi. Hankevalinnoissa painottuvat vähähiilisyttä ja digitalisaatiota edistävä tutkimustoiminta. Maakunnan yhteistyöryhmä ja yhteistyöryhmän sihteeristö valmistelevat päätöksentekoa ja suuntaavat rahoituksen käyttöä.

Osana rakennerahasto-ohjelmakauden 2021–2027 jalkauttamista, Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa vuoden 2025 aikana hanketoimijoille ja hanketoiminnasta kiinnostuneille järjestettäviä infoja/koulutuksia, yhdessä alueen muiden rahoittajien kanssa sekä osallistuu mahdollisiin HVO:n järjestämiin infoihin/koulutuksiin.

Keski-Pohjanmaan liitto varautuu käynnistämään itse ja osallistumaan aluekehittämistä ja elinvoimaa edistäviin maakunnallisiin ja ylimaakunnallisiin hankkeisiin suunnittelukaudella 2025–2027. Tämän lisäksi Keski-Pohjanmaan liitto lisää osaamistaan maakunnan toimijoille tarjolla olevista muista rahoituslähteistä ja lisää niihin liittyvää tiedonvälitystä.

Suunnittelukaudella 2025–2027 otetaan kokonaisuudessaan käyttöön Keski-Pohjanmaan liiton hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnin prosessi ja kehitetään sitä edelleen dynaamisesti tarpeen mukaan.

5.3 Aluesuunnittelu, maakuntakaavoitus ja merialuesuunnittelu

Keski-Pohjanmaan maakunnan aluesuunnittelu, maakuntakaavoitus, liikennejärjestelmäsuunnittelu ja merialuesuunnittelu kuuluvat Keski-Pohjanmaan liiton lakisääteisiin tehtäviin.

Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liitto saattaa loppuun 6. vaihemaakuntakaavan suunnittelun, teemana tuulivoima, kaivostoiminta, viherrakenteet sekä virkistys ja matkailu. Maakuntakaavassa esitetään maakunnan erityistarpeiden osalta alueiden käytön sekä alue- ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita, joiden merkitys on valtakunnallinen tai maakunnallinen. Maakuntakaavoituksella on tärkeitä kytkentöjä erityisesti liikenteen suunnitteluun, aluekehittämiseen, luonnonsuojelun edistämiseen, kulttuuriympäristöjen hoitoon sekä vesien- ja merenhoidon tehtäviin. 6. vaihemaakuntakaavan toimeenpano ja toteutus on hyväksytty maakuntahallituksen kokouksessa elokuussa 2022.

Suunnittelukaudella 2025–2027 toteutettavan merialuesuunnittelun lähtökohtana on sovittaa yhteen merialueille kohdistuvia erilaisia intressejä ja edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävä kehitystä ja ns. sinistä kasvua, merialueen luonnonvarojen kestävä käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan

saavuttamista. Merialuesuunnittelua jatketaan vuonna 2025 merellisten maakuntien yhteisesti sopiman suunnitelman mukaisesti, tavoitteena päivittää voimassa olevassa merialuesuunnitelman Keski-Pohjanmaata koskevien kehittämiskohteiden tilanne ja toimeenpano vuosien 2025–2027 aikana. Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu sekä valtakunnallisen koordinaatioryhmän toimintaan että alueellisen suunnitteluryhmän toimintaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

5.4 Kansainvälisyys ja EU-edunvalvonta

Älykkään erikoistumisen strategiaa hyödynnetään Euroopan alueiden välisessä yhteistyössä ja se vaikuttaa alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakaudella 2021–2027 kansainvälistä ja kansallista rahoitusta ohjaavana strategiana. Keski-Pohjanmaan älykkään erikoistumisen strategiaa päivitetään maakuntaohjelman toimeenpanon yhteydessä. Vuonna 2025 Keski-Pohjanmaan kansainvälistymistä edistetään uudistettujen Keski-Pohjanmaan kansainvälistymisstrategian ja 2023 uudistetun älykkään erikoistumisen strategian linjausten mukaisesti.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston toimintaa IP:n johtoryhmän linjausten mukaisesti. Toimiston palveluja hyödynnetään maakunnan kannalta keskeisten EU-asiakokonaisuuksien valmistelussa ja niihin vaikuttamisessa. Painopisteitä ovat muun muassa aluepolitiikka, akku- ja kemian tutkimus, suometsien käytön edistäminen ja turvetuotannosta luopuminen osana oikeudenmukaisen siirtymän rahoitusta (JTF), tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopolitiikka, liikenne- ja energiapolitiikka, ulkosuhdeasiat, väestönmuutoksen haasteet, elinkeinopolitiikka ja alueiden kansainvälinen yhteistyö. Tarkemmin EU-toimiston edunajamisen painopisteet määritellään vuosittaisessa EU-toimiston toimintasuunnitelmassa, johon Keski-Pohjanmaan liitto esittää omat tarpeensa.

Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021–2027 Interreg-ohjelmien (Aurora, NPA, Itämeri) ohjelmatyöhön. Yhteistyöhön kuuluu työskentely kansallisissa arviointiryhmissä sekä ohjelma-alueen hallinto- ja seurantakomiteassa.

NSPA pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkosto ovat alueiden keskinäisiä vaikuttamisväyliä alueiden edunajamiseen ja kansainvälisten hankeaihioiden käynnistämiseen. Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa aktiivista toimintaa Merenkurkun neuvosto EAYY:ssä edustajiensa välityksellä.

5.5 Kulttuuri ja osallisuus

Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa suunnittelukaudella 2025–2027 kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamista osana maakuntaohjelman toteuttamista ja kulttuurimaakuntahankkeen tuloksia.

Vuonna 2025 Keski-Pohjanmaan maakuntajuhla järjestetään yhteistyössä erikseen sovittavan kunnan ja paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Suunnittelukaudella 2025–2027 edistetään yhteistyötä maakunnan liiton, kuntien kulttuuritoimien, maakunnan kulttuurilaitosten, kolmannen sektorin kulttuuritoimijoiden, yksittäisten taiteilijoiden, luovan talouden sekä kulttuurimatkailupalveluita tuottavien toimijoiden välillä.

Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa kuntien kulttuuripalvelujen ja –toiminnan kehittymisen tukemista maakunnan alueella.

Suunnittelukaudella 2025–2027 tuetaan maakunnan luovan talouden kehittymistä sekä laaja-alaisesti eri elinkeinoja, kirkastamalla Keski-Pohjanmaan kulttuuribrändiä erityisesti elävän kulttuuriperinnön johtavana maakuntana.

Suunnittelukaudella 2025–2027 Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa Keski-Pohjanmaan järjestöstrategian toimeenpanoa. Vuosittainen järjestöjen pyöreä pöytä toimii järjestöjen vuosikokouksena ja kansalaisvaikuttamisen areenana. Järjestöjen tavoitteina aluekehityksessä korostuu paikallinen kehittäminen, nuorten osallisuus, hyvinvoinnin yhteistyö, kulttuurin yhteistyö ja maakunnan liikunnan ja urheilun kehittäminen. Keski-Pohjanmaan järjestöjen työryhmä koordinoi alueellista toimintaa.

Keski-Pohjanmaan vuoden 2025 maakuntaviesti järjestetään Reisjärvellä.

Suunnittelukaudella 2025–2027 jatketaan Keski-Pohjanmaan matkailun koordinaation kehittämistä ja maakuntahallituksen hyväksymän matkailustrategian toimeenpanoa. Keski-Pohjanmaan liitto edistää vahvasti matkailun kehittymistä ja elinkeinoistumista maakunnan alueella, osana Interreg Europen SYSTOUR-hanketta. Myös matkailutoimijoiden mukaanpääsyä suuralueiden hankkeisiin edistetään. Genius loci –paikkapohjainen tietokanta alueen nähtävyyksistä ja kulttuuriperintökohteista mahdollistaa laajempien jatkohankkeiden käynnistymisen.

5.6 Edunvalvonta ja sidosryhmäyhteistyö

Keski-Pohjanmaalla edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoitteena on maakunnan menestyksen ja kilpailukyvyn edistäminen ja turvaaminen. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen kohteina ovat mm. valtion talousarvio, lainsäädäntö sekä valtionhallinnon eri ohjelmat ja suunnitelmat. Tavoitteissa painottuu erityisesti osaamista ja kilpailukykyä vahvistavat määrärahatarpeet sekä liikenneinvestoinnit.

Kuntien ja maakunnan edunvalvonnan kärkihankkeet on sovittu marraskuun 2024 loppuun mennessä toteutetuissa kuntakeskusteluissa. Keski-Pohjanmaan liiton vuoden 2025 edunvalvonta toteutetaan maakuntahallituksen hyväksymän edunvalvontasuunnitelman 2025–2027 mukaisesti.

5.7 Viestintä ja tiedottaminen

Suunnittelukauden 2025–2027 viestinnässä korostuvat Keski-Pohjanmaan maakunnan ja maakuntaliiton viestintätoimenpiteiden täsmällinen ja oikea-aikainen toteuttaminen sekä Keski-Pohjanmaan viestinnän ja brändin kehittäminen. Maakunnan liiton viestinnän tulee olla ajantasaista ja nopeaa tiedonvälitystä.

Keski-Pohjanmaan liiton päivittäisiä tiedotuskanavia ovat liiton www-sivut, maakuntahallituksen ja valtuuston päätöksenteosta kuukausittain annetut tiedotteet, kolme-neljä kertaa vuodessa julkaistava uutiskirje, erikseen valmistellut teemakohtaiset tiedotteet sekä sosiaalinen media. Ilmoitukset ja kuulutukset julkaistaan maakuntavaltuuston päättämässä sanomalehdissä, liiton ja jäsenkuntien ilmoitustauluilla sekä liiton www-sivuilla. Liiton www-sivut ovat keskeinen väline päätöksistä, tapahtumista ja palveluista sekä liiton asioista tiedottamiseen. Lisäksi erilaiset tapaamiset ja kohtaamiset välittävät tietoa liitosta ja luovat pohjaa jatkuvalla vuorovaikutukselle. Suunnittelukaudella 2025–2027 liiton www-sivuja kehitetään edelleen palvelutiedon välittämisen kanavaksi. Sosiaalisen median kanavia käytetään suunnittelukaudella yhteisöllisyyttä palvelevalla tavalla.

Tavoitteena on ylläpitää maakunnan ja maakunnan liiton viestintää ja kehittää toimintaa eri viestintäkanavissa edelleen. Tavoitteena on myös ylläpitää viestinnän verkostoja ja edistää positiivista maakuntaimagoa maakunnan sisällä, kansallisesti sekä kansainvälisesti.

Viestinnällä saavutetut tulokset ja tavoitteiden toteutuminen raportoidaan maakuntavaltuustolle ja maakuntahallitukselle osavuosisraporttien yhteydessä.

5.8 Ennakointi- ja tilastotehtävät

Suunnittelukaudella 2025-2027 kehitetään liiton tilastotiedon seurannan ja tuottamisen sekä ennakkoinnin menetelmiä, tuotetaan tietoa maakuntastrategian laadinnan tueksi ja jatkokehitetään KOE-hankkeessa tuotettua osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvää ennakointitietoa ja -malleja.

Keski-Pohjanmaan liitto hyödyntää Tilastokeskuksesta ja muista lähteistä saatavaa tilastotietoa maakuntaohjelmatyössä. Liitto käy vuosittain työ- ja elinkeinoministeriön kanssa aluekehityskeskustelun, jonka taustamateriaaliksi laaditaan suurelta osin tilastoihin perustuva aluekehityksen tilanne- ja kehityskuva.

Suunnittelukaudella 2025-2027 Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa ennakointiyhteistyön kehittämistä keskeisten sidosryhmiensä kanssa. Erityisesti painotetaan osaamistarpeiden ennakointia sekä tiedolla johtamisen periaatteen toteutumista liiton valmistelussa.

5.9 Erityiset kehittämistehtävät

Keski-Pohjanmaan liitto jatkaa osallistumista Itä- ja Pohjois-Suomen metsätyöryhmän työskentelyyn.

6 KONSERNIYHTIÖT

Keski-Pohjanmaan liiton 100 % omistuksessa on Kiinteistö Oy Kokkolan Säästötorni. Kiinteistö Oy Kokkolan Säästötornin toimialana on omistaa ja hallinnoida Kokkolassa osoitteessa Rantakatu 14 olevaa kiinteistöä, jossa sijaitsevat myös maakuntaliiton tilat. Maakuntaliiton käytössä ovat II-kerroksen toimistotilojen lisäksi kattokerroksen kokoustilat ja kellarikerroksen varastotiloja. Retta Services Oy, DNA Tower Finland Oy ja Loomis Suomi Oy ovat vuokralla liiton tiloissa. Säästötornin kiinteistö on Museoviraston suojelema.